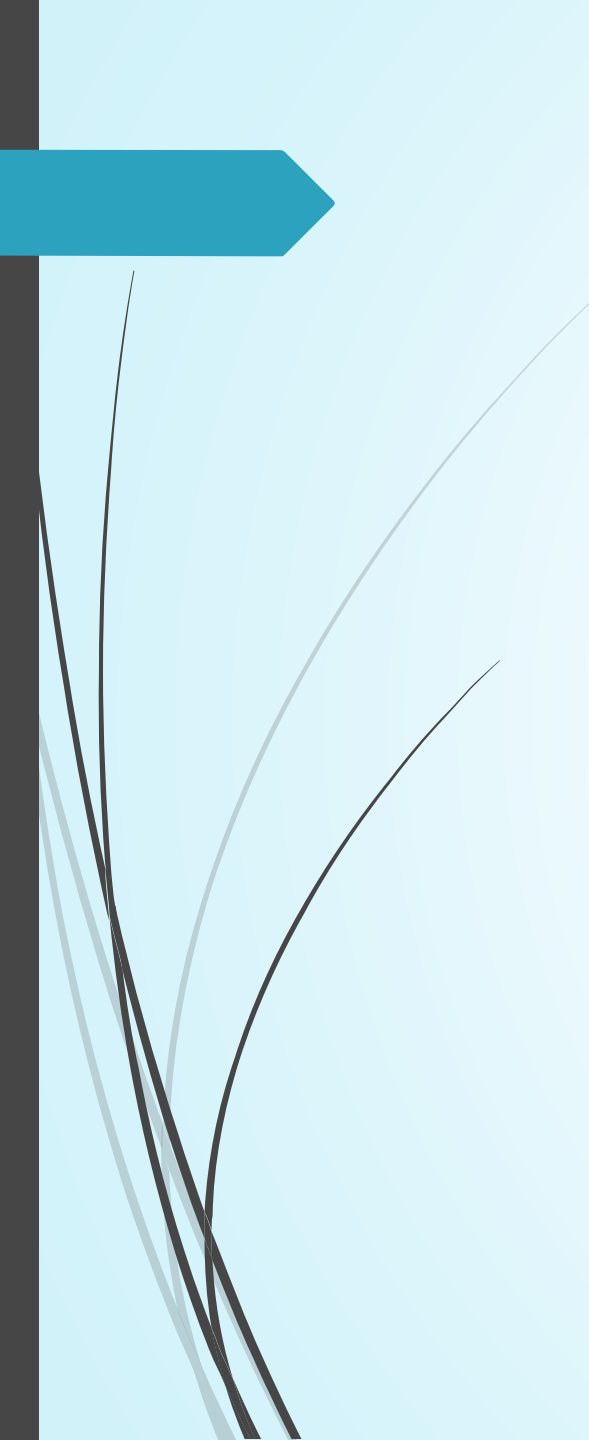
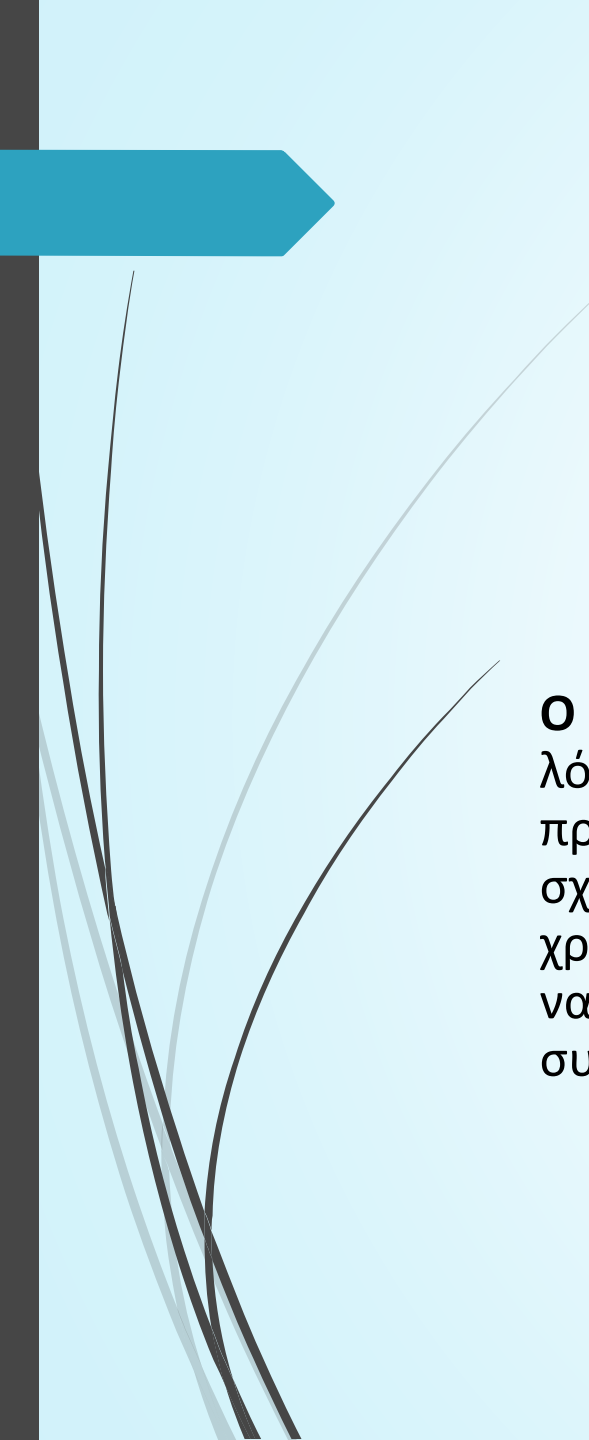

Πρώιμη ανίχνευση και παρέμβαση των γλωσσικών δυσκολιών στο νηπιαγωγείο: η γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών και οι δυσκολίες στην ομιλία, το λόγο και την επικοινωνία

Σκαμαντζούρα Λαμπρινή, Λογοθεραπεύτρια,
ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ Πρέβεζας,
Τρίτη 12/12/2023

Η ομιλία είναι ο προφορικός τρόπος επικοινωνίας. Είναι μία περίπλοκη λειτουργία η οποία απαιτεί ακριβή συντονισμό μεγάλων μυϊκών ομάδων (αναπνοή) με μικρότερων ομάδων (φωνή και άρθρωση) για την παραγωγή ήχων και γλωσσικών μονάδων (φωνήματα, συλλαβές, λέξεις, προτάσεις). Η πέντε διαδικασίες της ομιλίας είναι η αναπνοή, η φώνηση, η άρθρωση, η αντήχηση, και η προσωδία (Bernstein & Tiggerman, 1993).

Ο λόγος είναι η εσωτερική αναπαράσταση της πραγματικότητας. Το άτομο που έχει λόγο έχει αποκωδικοποιήσει και εσωτερικεύσει κάποια χαρακτηριστικά της πραγματικότητας με τέτοιο τρόπο που μπορεί να αναπαραστήσει την ύπαρξη και τις σχέσεις των αντικειμένων χωρίς να είναι παρόντα. Αυτό συμβαίνει χρησιμοποιώντας λέξεις ή νοήματα. Η απόκτηση του λόγου σημαίνει την ικανότητα να αντιπροσωπεύει ένα πράγμα με κάτι άλλο και να συσχετίζει αυτές τις συμβολικές αναπαραστάσεις (Kierman, 1987).

Η γλώσσα είναι ένας κοινωνικά αποδεκτός κώδικας που αναπαριστά ιδέες με τη χρήση αυθαίρετων συμβόλων. Πρόκειται για ένα συμβατικό σύστημα με συγκεκριμένους κανόνες που καθορίζουν τους επιτρεπούς συνδυασμούς των συμβόλων (Bernstein & Tigerman, 1993). Σύμφωνα με τους Bloom & Lahey (1978), η γλώσσα διαθέτει τρεις διαστάσεις οι οποίες βρίσκονται σε αλληλεπίδραση:

- Περιεχόμενο ή Σημασιολογία
- Μορφή (Φωνητική-Φωνολογία-Μορφολογία-Σύνταξη)
- Χρήση ή Πραγματολογία

Τα επίπεδα της γλώσσας:

- **Φωνολογία:** αναφέρεται στην οργάνωση και στον τρόπο σύνδεσης των επιλεγμένων ήχων της γλώσσας, δηλαδή το πώς ταιριάζουν κάθε φορά οι ήχοι, που βγαίνουν από το στόμα αλλά και η προφορά.
- **Μορφολογία:** αναφέρεται στα μορφήματα μιας γλώσσας και τον τρόπο με τον οποίο προσδίδουν νόημα στις λέξεις, δηλαδή στη γραμματική.
- **Συντακτικό:** αναφέρεται στον τρόπο σύνδεσης των λέξεων μεταξύ τους, ώστε να διαμορφώνονται κατανοητές προτάσεις.
- **Σημασιολογία:** αναφέρεται στη σημασία των λέξεων αλλά και στη σημασιολογική σύνδεση των λέξεων.
- **Πραγματολογία:** αναφέρεται στις λειτουργίες της γλώσσας καθώς και στους κανόνες που διέπουν τη συνομιλία.

Τα στάδια ανάπτυξης του λόγου και της ομιλίας

- ▶ Το παιδί αναπτύσσει τις γλωσσικές ικανότητες του με το χρόνο. Όλα τα παιδιά είναι διαφορετικά μεταξύ τους και το κάθε ένα έχει το δικό του ρυθμό. Τα στάδια ανάπτυξης που περιγράφονται, βασίζονται στο μέσο όρο. Σύμφωνα με τους Shipley & McAfee (1998), η ανάπτυξη του λόγου και της ομιλίας διαμορφώνεται ως εξής:

Ηλικία 0 – 6 μηνών

- Αναγνωρίζει ήχους
- Αντιδρά στους ήχους γυρνώντας το κεφάλι του
- Επαναλαμβάνει τους ίδιους ήχους
- Ψιθυρίζει και βγάζει ευχάριστους ήχους
- Μιμείται ήχους
- Χρησιμοποιεί ήχους ή χειρονομίες για να υποδείξει αυτό που θέλει
- Χρησιμοποιεί διαφορετικό κλάμα για να εκφράσει διαφορετικές ανάγκες
- Όταν του μιλάνε χαμογελάει
- Χρησιμοποιεί τα φωνήματα /μπ/, /π/ και /μ/ όταν μουρμουρίζει
- Η φωνή του παρουσιάζει ποικιλία στην ηχηρότητα και τον τόνο

Ηλικία 7 – 12 μηνών

- Καταλαβαίνει το ναι και το όχι
- Ανταποκρίνεται στο όνομά του
- Μιμείται περισσότερους ήχους
- Αναγνωρίζει λέξεις οι οποίες σχετίζονται με συνηθισμένα αντικείμενα (π.χ. κούπα, χυμός, κλπ.)
- Χρησιμοποιεί μεγάλη ποικιλία ήχων όταν μουρμουρίζει
- Μιμείται ορισμένους ήχους ακόμη και όταν κλαίει μόνο για να προκαλέσει την προσοχή
- Ακούει όταν του μιλάς
- Αρχίζει να μετατρέπει το μουρμούρισμα σε ακατάληπτη γλώσσα
- Παράγει μία ή περισσότερες λέξεις
- Χρησιμοποιεί ουσιαστικά
- Έχει εκφραστικό λεξιλόγιο 1 – 3 λέξεων
- Κατανοεί απλές εντολές

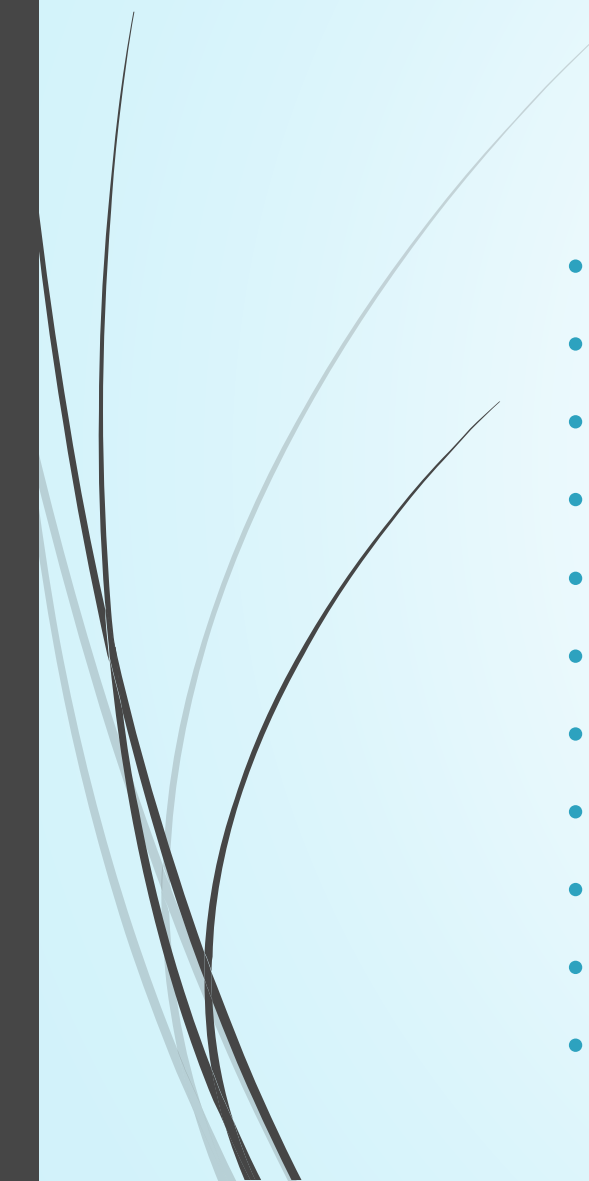

Ηλικία 13 – 18 μηνών

- Χρησιμοποιεί πρότυπα επιτονισμού ενηλίκων
- Χρησιμοποιεί ηχολαλία και μη καταληπτή ομιλία
- Παραλείπει ορισμένα αρχικά σύμφωνα και σχεδόν όλα τα τελικά σύμφωνα
- Ακολουθεί απλές εντολές
- Αναγνωρίζει 1 με 3 μέρη του σώματος
- Έχει εκφραστικό λεξιλόγιο από 3 έως 20 ή περισσότερες λέξεις (κυρίως ουσιαστικά)
- Συνδυάζει χειρονομίες και λόγο
- Κάνει έκκληση για τα περισσότερα από τα αντικείμενα τα οποία επιθυμεί

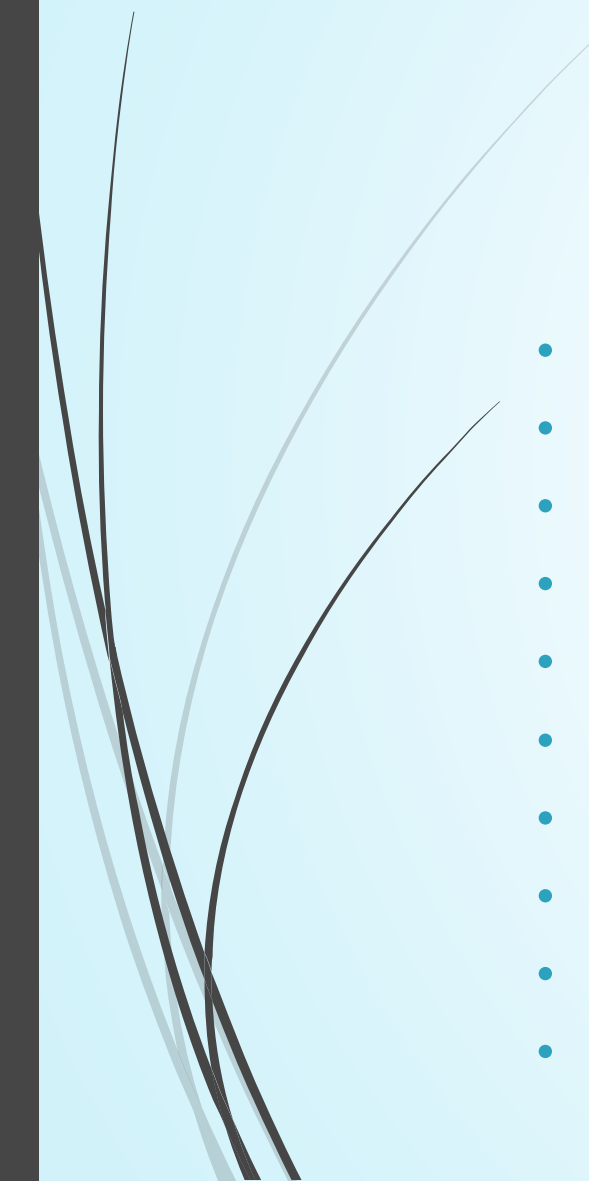

Ηλικία 19 – 24 μηνών

- Χρησιμοποιεί λέξεις πιο συχνά από ασυνάρτητη ομιλία
- Είναι 25 – 50% κατανοητό στους ξένους
- Αρχίζει να συνδυάζει ουσιαστικά και ρήματα
- Αρχίζει να χρησιμοποιεί αντωνυμίες
- Χρησιμοποιεί κατάλληλο χρωματισμό στη φωνή για τις ερωτήσεις
- Απαντά στην ερώτηση «τι είναι αυτό;»
- Διασκεδάζει ακούγοντας ιστορίες
- Γνωρίζει 5 μέρη του σώματος
- Ονομάζει επακριβώς ορισμένα οικεία αντικείμενα
- Έχει εκφραστικό λεξιλόγιο 50 με 100 ή και περισσότερες λέξεις
- Έχει αντιληπτικό λεξιλόγιο 300 ή περισσότερων λέξεων

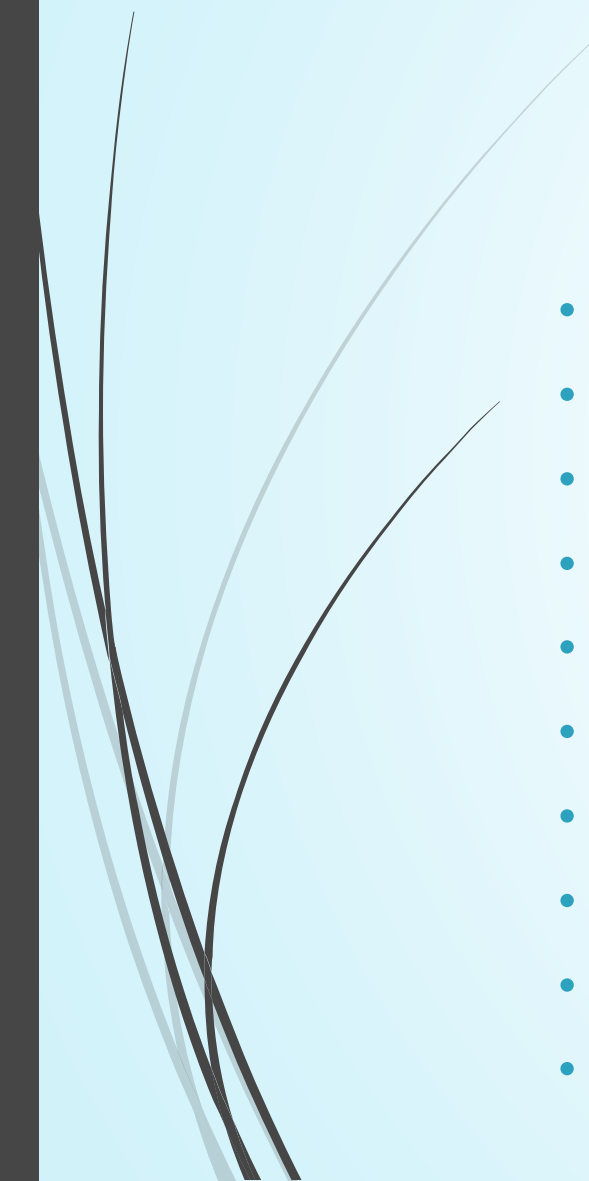

Ηλικία 2 – 3 ετών

- Ο λόγος είναι καταληπτός 50 – 75%
- Συνεχίζει να ηχολαλεί όταν συναντά δυσκολίες στο λόγο
- Καταλαβαίνει το «ένα» και τα «πολλά»
- Ζητάει αντικείμενα με το όνομά τους
- Δείχνει τις εικόνες σε βιβλίο και τις ονομάζει
- Αναγνωρίζει διάφορα μέρη του σώματος
- Ακολουθεί απλές εντολές και απαντά σε απλές ερωτήσεις
- Απολαμβάνει να ακούει μικρές ιστορίες, τραγούδια και ρυθμούς
- Κάνει ερωτήσεις με 1 ή 2 λέξεις
- Χρησιμοποιεί φράσεις 3 – 4 λέξεων, με Υποκείμενο – Ρήμα – Αντικείμενο
- Χρησιμοποιεί μερικές προθέσεις, άρθρα, ρήματα στον ενεστώτα, ομαλό πληθυντικό και ανώμαλους τύπους στον αόριστο

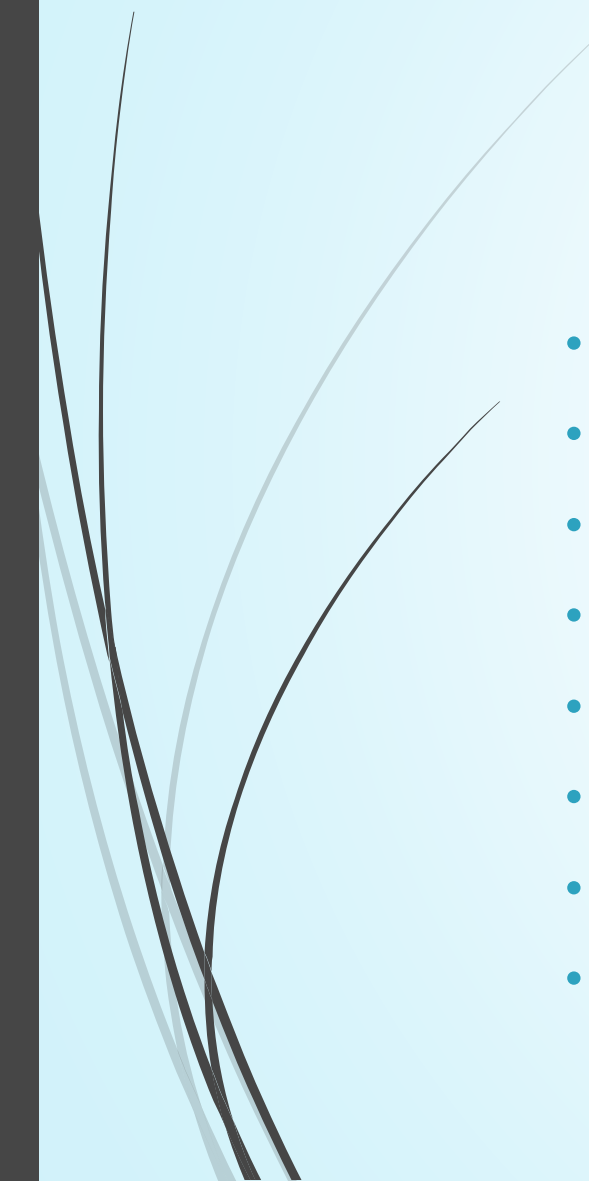

Ηλικία 2 – 3 ετών

- Έχει αντιληπτικό λεξιλόγιο 500 ή 900 ή περισσότερων λέξεων
- Έχει εκφραστικό λεξιλόγιο 50 έως 250 ή περισσότερων λέξεων
- Παρουσιάζει πολλαπλά γραμματικά λάθη
- Καταλαβαίνει τα περισσότερα πράγματα από αυτά που λέγονται
- Μιλάει με δυνατή φωνή
- Χρησιμοποιεί σωστά τα φωνήεντα
- Χρησιμοποιεί σωστά σύμφωνα σε αρχική θέση
- Χρησιμοποιεί περίπου 27 φωνήματα
- Χρησιμοποιεί το βοηθητικό «είναι»
- Χρησιμοποιεί ορισμένα ομαλά ρήματα στον αόριστο, κτητικά μορφήματα, αντωνυμίες και προστακτική

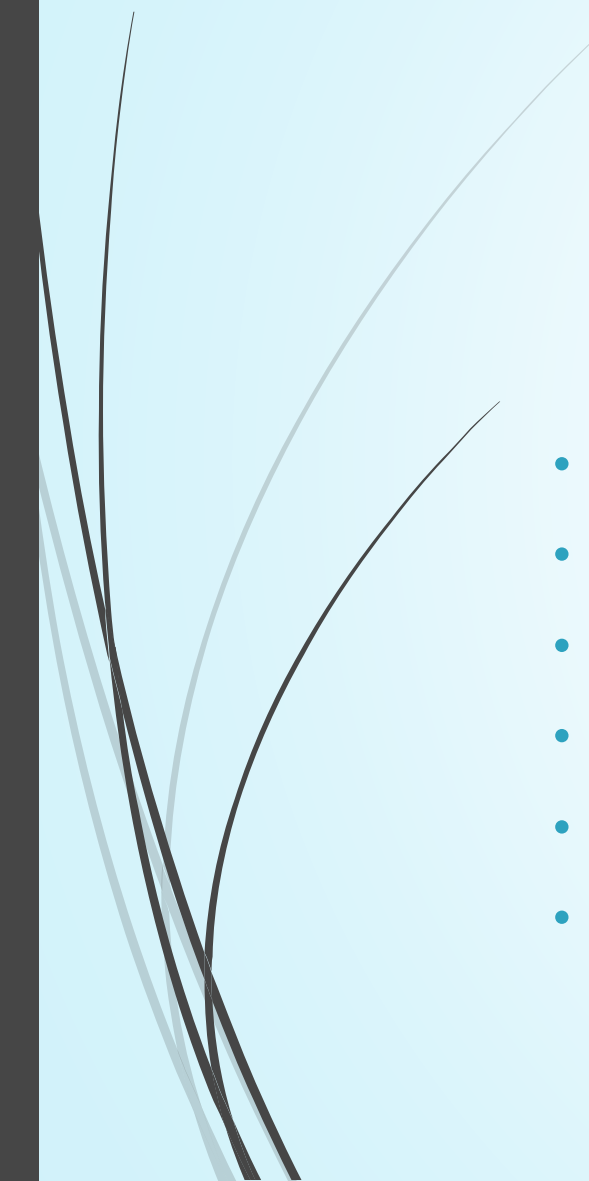

Ηλικία 3 – 4 ετών

- Καταλαβαίνει τη λειτουργία των αντικειμένων
- Καταλαβαίνει διαφορές στις έννοιες (μέσα – έξω, μικρό – μεγάλο)
- Ακολουθεί εντολές που αποτελούνται από 2 και 3 μέρη
- Ρωτάει και απαντάει σε απλές ερωτήσεις (ποιος, τι, που, γιατί)
- Συχνά κάνει ερωτήσεις και ζητά λεπτομέρειες στις απαντήσεις
- Χρησιμοποιεί την ομιλία για να εκφράσει συναισθήματα
- Χρησιμοποιεί 4 με 5 λέξεις στις προτάσεις
- Αναγνωρίζει αντικείμενα με το όνομά τους
- Χρησιμοποιεί πιο συχνά ουσιαστικά και ρήματα
- Έχει αίσθηση του παρελθόντος και του μέλλοντος

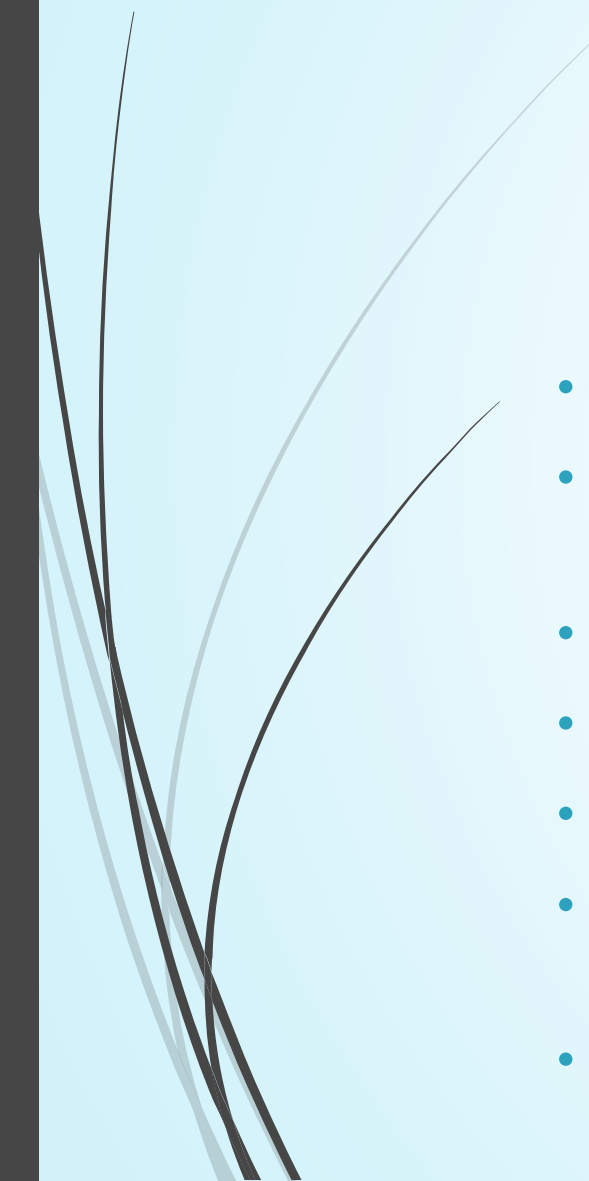

Ηλικία 3 – 4 ετών

- Έχει ένα αντιληπτικό λεξιλόγιο 1200 – 2000 λέξεων
- Έχει εκφραστικό λεξιλόγιο 800 – 1500 λέξεων
- Ο λόγος είναι 80% καταληπτός
- Η γραμματική βελτιώνεται αν και κάποια λάθη επιμένουν
- Κατάλληλη χρήση του «είμαι» και «είναι» στις προτάσεις
- Βάζει δύο γεγονότα σε χρονολογική σειρά
- Συμμετέχει σε συζητήσεις
- Συχνή χρήση ομαλού πληθυντικού, κτητικών αντωνυμιών και ρημάτων αορίστου

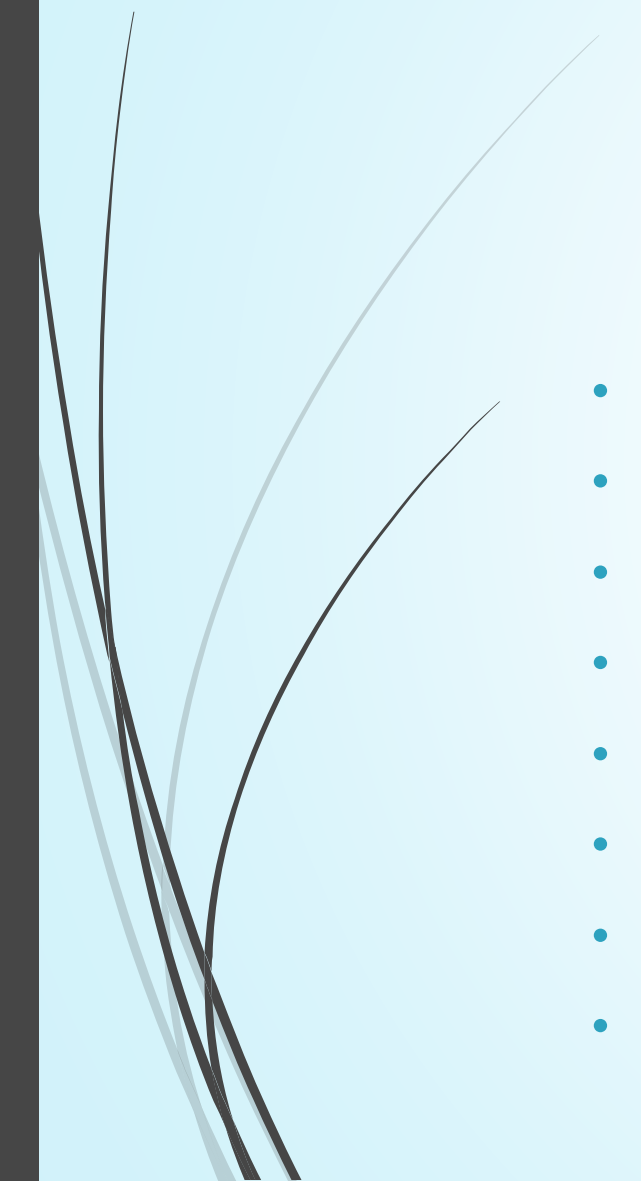

Ηλικία 4 – 5 ετών

- Κατανοεί τις έννοιες των αριθμών έως το 3
- Αναγνωρίζει 1 έως 3 χρώματα
- Έχει αντιληπτικό λεξιλόγιο 2800 ή περισσότερων λέξεων
- Έχει εκφραστικό λεξιλόγιο 900 έως 2000 ή περισσότερων λέξεων
- Μετράει ως το 10 μηχανικά
- Χρησιμοποιεί γραμματικά σωστές προτάσεις

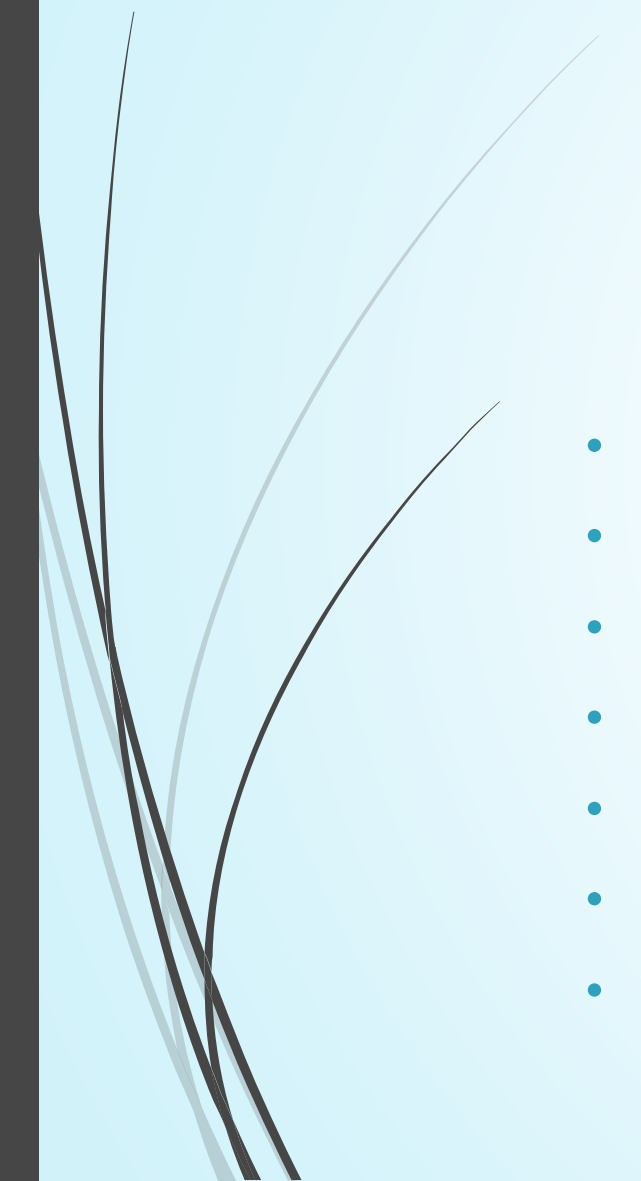

Ηλικία 4 – 5 ετών

- Παράγει σύμφωνα με 90% ακρίβεια
- Μειώνεται σημαντικά ο αριθμός των συνεχών ηχητικών παραλείψεων και των υποκατάστατων
- Συνήθως ο λόγος του είναι καταληπτός από τους ξένους
- Μιλά σχετικά με εμπειρίες στο σχολείο
- Αναμεταδίδει με ακρίβεια μια μεγάλη ιστορία
- Δίνει προσοχή σε μια ιστορία και απαντά σε απλές ερωτήσεις σχετικά με αυτή
- Χρησιμοποιεί κτητικές αντωνυμίες, μέλλοντα χρόνο και συγκριτικά μορφήματα στις προτάσεις

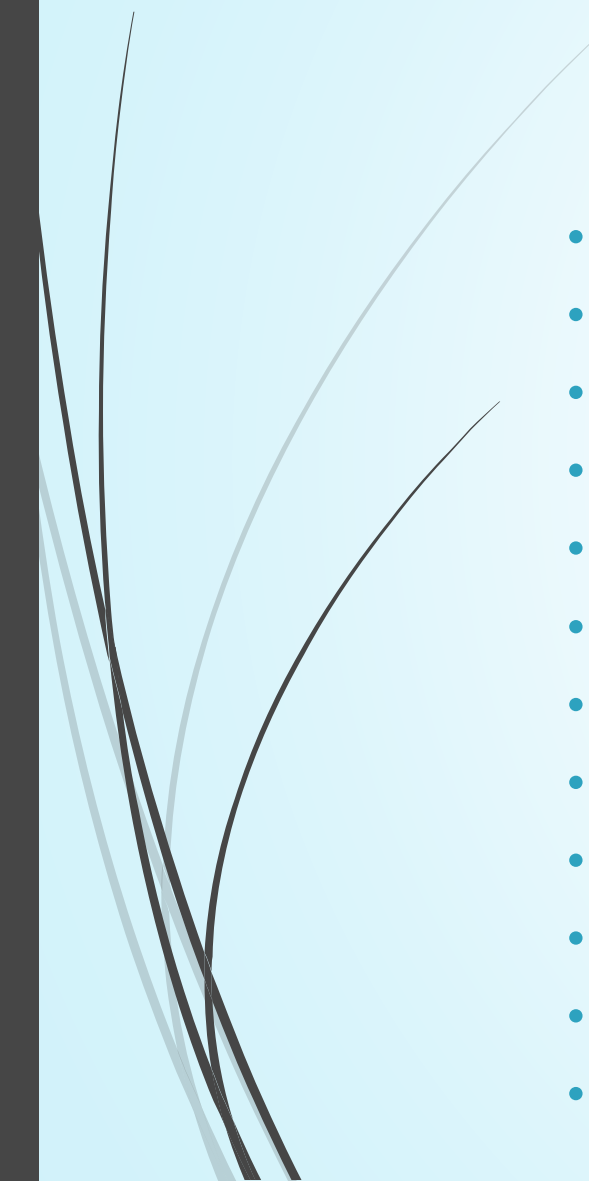

Ηλικία 5 – 6 ετών

- Ονομάζει 6 βασικά χρώματα και 3 βασικά σχήματα
- Ακολουθεί εντολές που αποτελούνται από 3 μέρη
- Κάνει ερωτήσεις με το «πως»
- Απαντά λεκτικά στο «Γεια» και στο «Τι κάνεις;»
- Χρησιμοποιεί παρελθόντα χρόνο και μέλλοντα κατάλληλα
- Χρησιμοποιεί συνδέσμους
- Έχει αντιληπτικό λεξιλόγιο περίπου 13000 λέξεις
- Ονομάζει τα αντίθετα

Ηλικία 5 – 6 ετών

- Ονομάζει διαδοχικά τις ημέρες της εβδομάδας
- Μετρά έως το 30 μηχανικά
- Ανταλλάσσει πληροφορίες και κάνει ερωτήσεις
- Χρησιμοποιεί προτάσεις με λεπτομέρειες
- Αναμεταδίδει με ακρίβεια μια ιστορία
- Τραγουδά ολόκληρα τραγούδια και απαγγέλει παιδικά ποιηματάκια
- Επικοινωνεί εύκολα με ενήλικες και άλλα παιδιά

Ηλικία 6 – 7 ετών

- Ονομάζει κάποια γράμματα, αριθμούς και νομίσματα
- Τοποθετεί κατά σειρά αριθμούς
- Κατανοεί το «αριστερά» και το «δεξιά»
- Χρησιμοποιεί αυξανόμενα πιο σύνθετες περιγραφές
- Απασχολείται με συζητήσεις
- Έχει αντιληπτικό λεξιλόγιο περίπου 20000 λέξεων
- Χρησιμοποιεί προτάσεις περίπου 6 λέξεων
- Κατανοεί τις περισσότερες έννοιες του χρόνου
- Απαγγέλει το αλφάβητο
- Μετράει ως το 100 μηχανικά
- Χρησιμοποιεί περισσότερα μορφολογικά σημάδια καταλλήλως
- Χρησιμοποιεί κατάλληλα την παθητική φωνή

Πρώιμη ανίχνευση-παρέμβαση των δυσκολιών του λόγου και της ομιλίας

- ▶ Κατά την είσοδό των παιδιών στο νηπιαγωγείο μπορεί να γίνει παρατήρηση για ανίχνευση τυχών δυσκολιών στο λόγο και την ομιλία τους.
- ▶ Η πρώιμη ανίχνευση των γλωσσικών δυσκολιών είναι πολύ σημαντική για το μέλλον των παιδιών, επειδή μπορούμε να οργανώσουμε έγκαιρα παρεμβατικά προγράμματα με στόχο την αντιμετώπιση των δυσκολιών αυτών.
- ▶ Η πρώιμη παρέμβαση σχετίζεται με την πρόληψη των δυσκολιών ή την αντιμετώπισή τους προτού αυτές οι δυσκολίες επιδεινωθούν. Η έγκαιρη ανίχνευση των δυσκολιών λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας, καθώς και η πρώιμη παρέμβαση από την προσχολική ηλικία μπορεί να βοηθήσει στην καλύτερη αντιμετώπιση των δυσκολιών αυτών.
- ▶ Οι γλωσσικές δυσκολίες γίνονται αντιληπτές όταν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας καλούνται να αλληλεπιδράσουν και να επικοινωνήσουν λεκτικά με το κοινωνικό τους περίγυρο.

Οι δυσκολίες στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

► Ομιλία:

- Δυσκολεύεται στην άρθρωση –προφορά συγκεκριμένων φωνημάτων.
- Μπερδεύει τα φωνήματα μέσα σε μια λέξη, αντικατάσταση φωνημάτων με άλλα φωνήματα.
- Μπερδεύει εύκολες και γνωστές λέξεις.

Οι δυσκολίες στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

► Ροή Ομιλίας:

- Δυσκολεύεται να ξεκινήσει μια φράση.
- Κομπιάζει σε συγκεκριμένους ήχους ή συλλαβές μιας λέξης.
- Επιμηκύνει ήχους ή συλλαβές μιας λέξης.
- Επαναλαμβάνει ήχους ή συλλαβές μιας λέξης.

Οι δυσκολίες στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

► Λόγος:

- Περιορισμένο λεξιλόγιο, το λεξιλόγιο δεν είναι ανάλογο της χρονολογικής του ηλικίας.
- Επανάληψη λεξιλογίου και δυσκολία εκμάθησης καινούριων λέξεων.
- Συντακτικά λάθη και δυσκολίες στο σχηματισμό των προτάσεων.
- Ο αφηγηματικός λόγος δεν είναι επαρκής.
- Δυσκολίες στην οργάνωση της προφορικής έκφρασης, δυσκολεύεται να περιγράψει απλά και καθημερινά γεγονότα.
- Δεν μπορεί να εκφράσει αυτό που σκέφτεται με τις κατάλληλες λέξεις, δυσκολία στην ανάκληση των λέξεων.
- Δυσκολεύεται στην κατανόηση των προτάσεων με σύνθετη σύνταξη ή οδηγίες.
- Δεν ξεκινά συζητήσεις ή δυσκολεύεται να διατηρήσει τη ροή μιας συζήτησης.

Οι δυσκολίες στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

► **Επικοινωνία:**

- Δεν επιδιώκει την επικοινωνία με τους γύρω του.
- Δεν δείχνει ενδιαφέρον στο να ξεκινήσει μία συζήτηση ή ξεκινά μία συζήτηση μόνο για ό,τι το ενδιαφέρει.
- Παρουσιάζει εμφανή δυσκολία στην επικοινωνιακή του προσέγγιση και στην επικοινωνιακή χρήση του λόγου.

Επιπλέον τομείς στους οποίους μπορεί να παρουσιαστούν δυσκολίες

► Φωνολογική ενημερότητα

- Δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα βασικά φωνήματα, φωνήεντα-σύμφωνα.
- Δυσκολεύεται να ανακαλέσει λέξεις που αρχίζουν από συγκεκριμένο φώνημα ή συλλαβή.
- Δυσκολεύεται να εντοπίσει το τελικό φώνημα ή συλλαβή μιας λέξης.
- Δυσκολεύεται να κάνει κατάτμηση της λέξης σε συλλαβές.
- Δυσκολεύεται να ενώσει τις συλλαβές και να φτιάξει μια λέξη.
- Δυσκολεύεται να κατανοήσει την έννοια του φωνήματος, της συλλαβής, της λέξης, της πρότασης και δυσκολεύεται στις διαδικασίες σύνθεσης και ανάλυσης.

Επιπλέον τομείς στους οποίους μπορεί να παρουσιαστούν δυσκολίες

► Κατανόηση ιστορίας

- Δυσκολεύεται να απαντήσει σε ερωτήσεις που του υποβάλλονται, αναφορικά με τα βασικά δομικά στοιχεία μιας ιστορίας (ποιος, πού, πότε, γιατί).
- Δυσκολεύεται να απαντήσει σε κριτικού τύπου ερωτήματα με βάση την ιστορία.
- Δυσκολεύεται να αναδιηγηθεί την ιστορία.
- Δυσκολεύεται να σειροθετήσει τις εικόνες της ιστορίας.
- Δυσκολεύεται να φτιάξει διαλόγους από την ιστορία.
- Δυσκολεύεται να εντοπίζει τα λάθη μιας ιστορίας.

Επιπλέον τομείς στους οποίους μπορεί να παρουσιαστούν δυσκολίες

► Δυσκολίες συγκέντρωσης

- Δυσκολία στην παρακολούθηση μιας ιστορίας.
- Δεν μπορεί να μείνει συγκεντρωμένο σε ένα διάλογο.
- Φαίνεται σαν να μην ακούει όταν οι άλλοι του απευθύνουν τον λόγο.
- Δεν μπορεί να ολοκληρώσει μια δραστηριότητα με την οποία ασχολείται.

Προτάσεις για την ομιλία, το λόγο και την επικοινωνία

- ▶ Παιχνίδια ενίσχυσης της φωνολογικής ενημερότητας (π.χ. όνομα-ζώο-πράγμα).
- ▶ Δραστηριότητες με στόχο την ενίσχυση λεξιλογίου και την έκφραση (παρατήρηση και περιγραφή απλών εικόνων, ανάγνωση παραμυθιών, κλπ.).
- ▶ Ακρόαση παραμυθιών και ερωτήσεις που αφορούν την ιστορία, με στόχο τον εμπλουτισμό λεξιλογίου. Επεξήγηση λέξεων που το παιδί ακούει για πρώτη φορά, αλλά και ερωτήσεις όπως «τι σημαίνει;», κλπ.
- ▶ Να συνθέτει απλές καθημερινές ιστορίες (χρονική ακολουθία), βασιζόμενη σε σειρά εικόνων.
- ▶ Συμμετοχή του παιδιού σε δομημένη συζήτηση όπου οι απαντήσεις των ερωτήσεων να έχουν δομή Υ-Ρ και στη συνέχεια Υ-Ρ-Α.
- ▶ Αξιοποίηση της καλής μιμητικής του ικανότητας σε όλες τις δραστηριότητες παραγωγής λόγου και παιχνιδιού.
- ▶ Δραστηριότητες με εικόνες και κατευθυνόμενες ερωτήσεις που έχουν στόχο την επεξήγηση και συζήτηση διαφόρων θεματικών κατηγοριών που σχετίζονται με διάφορες δράσεις της καθημερινής ζωής (όπως: εκδηλώσεις, γιορτές, κλπ.).
- ▶ Ενίσχυση της επικοινωνίας με πρόθεση για διάλογο με σκοπό την αμοιβαία αλληλεπίδραση.
- ▶ Ενδείκνυται η επικοινωνία μαζί του να γίνεται με διάφορους τρόπους, όπως η συχνή αναφώνηση του ονόματός του, για να εστιάζει την προσοχή του και να διατηρείται η βλεμματική επαφή.

Το παραμύθι ως εργαλείο παρέμβασης για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

Τα παραμύθια είναι πολύτιμα εργαλεία για τους εκπαιδευτικούς, τους ειδικούς και τους γονείς.

- ▶ Εμπλουτίζουν το λεξιλόγιο των παιδιών, καθώς αντιλαμβάνονται την σημασία των λέξεων και μαθαίνουν καινούριες λέξεις που δεν έχουν ξανακούσει.
- ▶ Βελτιώνουν την ικανότητα της αναδιήγησης. Ακούγοντας το παραμύθι τα παιδιά είναι σε θέση να το αναδιηγηθούν, ή να δημιουργήσουν ένα δικό τους παραμύθι με απλή ή πιο σύνθετη δομή.
- ▶ Η αρχή και το τέλος του κάθε παραμυθιού συμβάλουν στον προσδιορισμό του χρόνου που πραγματοποιούνται τα γεγονότα. Με αυτόν τον τρόπο το παιδί μαθαίνει να χρησιμοποιεί σωστά τους παρελθοντικούς, παροντικούς και μελλοντικούς χρόνους.

Το παραμύθι ως εργαλείο παρέμβασης για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

- Καλό θα ήταν να δώσετε στο παιδί ορισμένα βιβλία με παραμύθια και να αφήσετε εκείνο να επιλέξει το παραμύθι που θέλει να διαβάσετε.
- Μπορείτε πριν διαβάσετε το παραμύθι να ζητήσετε από το παιδί να σας πει τη δική του ιστορία παρατηρώντας τις εικόνες του βιβλίου.
- Σε παιδιά ηλικίας 2-5 ετών μπορείτε να διαλέγετε μεγάλα εικονογραφημένα παραμύθια. Μέσα από τις εικόνες μπορείτε να εμπλουτίζετε το λεξιλόγιό του μαθαίνοντάς του καινούρια ρήματα και ουσιαστικά.
- Μπορείτε να ξεφυλλίσετε το βιβλίο και να συζητήσετε τις εικόνες, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ερωτήσεις όπως «Τι συμβαίνει στην εικόνα;». Όταν το παιδί ολοκληρώσει την περιγραφή της εικόνας μπορείτε να του ζητήσετε να περιγράψει αναλυτικότερα π.χ. ένα ζώο της εικόνας, κλπ.

Το παραμύθι ως εργαλείο παρέμβασης για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

- Μπορείτε να ζητήσετε από το παιδί να σας δείξει στην εικόνα διάφορα αντικείμενα ή ζώα.
- Καλό θα ήταν να διαβάσετε το παραμύθι αργά και καθαρά. Μπορείτε να βάλετε χρώμα στη φωνή σας, αλλάζοντας και προσαρμόζοντας τη φωνή σας στους ήρωες της ιστορίας. Μ' αυτόν τον τρόπο διατηρείτε την προσοχή και το ενδιαφέρον του παιδιού.
- Μπορείτε να ξεκινήσετε εσείς τη φράση και να παραλείψετε λέξεις κάνοντας παύση για να ολοκληρώσει το παιδί.
- Καλό θα ήταν να κάνετε ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης για να σιγουρευτείτε ότι το παιδί σας παρακολουθεί και έχει καταλάβει την ιστορία. Μπορείτε να απευθύνετε στο παιδί μία ερώτηση η οποία να είναι προσαρμοσμένη στην ηλικία του παιδιού, για κάθε σελίδα, αφήνοντας το βιβλίο ανοιχτό μπροστά του στην αντίστοιχη σελίδα. Αποφύγετε να κάνετε περισσότερες από μία ερώτηση για κάθε εικόνα γιατί το παιδί θα κουραστεί γρήγορα.

Το παραμύθι ως εργαλείο παρέμβασης για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

- Μπορείτε να κάνετε ερωτήσεις όπως «Τι μπορεί να συμβεί μετά;», για να ενισχύσετε τον τομέα της φαντασίας του.
- Μπορείτε να ενσωματώσετε και δικές σας ερωτήσεις όπως: « Τι είναι σωστό να κάνει;», για να ενισχύσετε την κριτική του ικανότητα και την εύρεση λύσης προβλημάτων.
- Καλό θα ήταν να απομακρύνετε το βιβλίο και να δώσετε στο παιδί τις εικόνες του παραμυθιού ανακατεμένες ώστε να διακρίνει τις εικόνες του παραμυθιού που μόλις διαβάσατε.
- Μπορείτε να ζητήσετε από το παιδί να βάλει τις εικόνες με τη σειρά ώστε να φτιάξει το παραμύθι από την αρχή. Σε περίπτωση που το παιδί δυσκολεύεται, μπορείτε να αφηγηθείτε το παραμύθι και το παιδί να διακρίνει τις εικόνες και να τις βάζει με τη σωστή σειρά.

Το παραμύθι ως εργαλείο παρέμβασης για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών

- Μπορείτε να ζητήσετε από το παιδί να αναδιηγηθεί το παραμύθι, για να ενισχύσετε την αφηγηματική του ικανότητα. Σε περίπτωση που το παιδί δυσκολεύεται, μπορείτε να βοηθήσετε το παιδί είτε ξεκινώντας την αφήγηση και κάνοντας του ερωτήσεις είτε διακριτικά επαναλαμβάνοντας σωστά τα λεγόμενα του.
- Μπορείτε να βάλετε και γνωστικούς στόχους, όπως να του μάθετε τα χρώματα, τις έννοιες, κλπ.
- Καλό θα ήταν να διαβάσετε το παραμύθι αρκετές φορές μέσα στο μήνα, έτσι ώστε να είναι σε θέση να σας το αναδιηγηθεί μόνο του με τη χρήση εικόνων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bloom, L. & Lahey, M. (1978). Language development and language disorders. New York: Wiley
- Bernstein D., K. & Tigerman, E., (1993). Language and Communication Disorders in Children. Macmillan Publishing Company, third edition.
- Kanellou, M., Korvesi, E., Ralli, A., Mouzaki, A., Antoniou, F., Diamanti, V., & Papaioannou, S. (2016). Οι αφηγηματικές δεξιότητες σε παιδιά προσχολικής & πρώτης σχολικής ηλικίας. *Preschool and Primary Education*, 4(1), 35-67.
- Kierman, C., Reid, B. & Goldbart, J., (1987). Foundations of Communication and Language. Manchester University Press.
- Μαλαφάντης, Κ. (2006). Το Παραμύθι στην εκπαίδευση. Ψυχοπαιδαγωγική διάσταση και αξιοποίηση. Αθήνα, Άτραπος.
- Παπαηλίου, Χ. (2005). Η ανάπτυξη της γλώσσας. Αθήνα, Παπαζήση
- Shipley G., McAfee G. Assessment in Speech-Language Pathology, Second Edition, 1998 Thomas, A., Chess, S & Birch, H. (1968). Temperament and Behavior Disorders in Children. New York University Press, New York.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!